

Forskning og visdom

KURT KLAUDI KLAUSEN, PROFESSOR, INSTITUT FOR STATSKUNDSKAB, SDU

Ved tildeling af forskningsmidler er forskerens alder et af de kriterier, ansøgningen implicit eller eksplicit vurderes ud fra. Men er det i alle sammenhænge et godt kriterie? Hvis man, som jeg, oplever, at kriteriet ikke er meldt ud på forhånd, er det i al fald ikke rimeligt, for så spilder man jo ansøgerens tid.

Det, man står tilbage med efter et afslag grundet sin alder, er en voldsom kognitiv og emotionel udfordring. Dels opleves det som en intellektuel desavouering, der udfordrer retfærdighedssansen; dels som en oplevelse af afmagt: du kan ikke gøre noget – alder er jo irreversibel. Ligeegyldigt hvor indsigtfuld eller genial, du måtte være, er det omsonst.

Når det sker i en forskers liv, er det forbi, man er historie. De ting, man har bevist, man kunne, og den succes og de bevillinger, der har gjort det muligt at finansiere også yngre forskeres arbejde, ligger nu i fortiden.

Mit ærinde er ikke at sætte spørgsmålstegn ved betydningen af fondsbevillinger. De er vigtige for at prioritere yngre forskere, mens de er på vej frem, eller 'skæv' forskning, der kan have svære kår, såsom tværgående forskning og i dag også social og humanistisk forskning. Vi skal være taknemmelige for bevillingerne, og fondenes tildeling af midler må og skal også rumme strategiske prioriteringer.

At mange forskere med alderen oplever at blive udelukkede fra at søge midler er dog paradoksalt. Når man

baserer afslag på forskerens alder, kapitaliserer man ikke på allerede investerede midler; man går glip af de indsigter og overblik, ældre forskere må formodes at besidde; og man går glip af den frihed til at udtale sig kritisk, ældre forskere opnår, når de ikke behøver at være bange for repressalier. Modsat de fleste yngre forskere i universitetsverdenen behøver den ældre forsker normalt heller ikke være bange for fonde og forskningsråd, da de allerede har bevist deres værd.

Når videnskaben i dag er mere rettet imod at publicere fokuserede tidsskriftsartikler, så understøtter dette en udvikling mod stadig mere specialiseret viden, i stedet for en interesse for de større sammenhænge.

Problemet er blot, at noget væsentligt går tabt, når ingen får mulighed for at løfte blikket og sætte aktuelle emner ind i større sammenhænge eller kombinere forskellige tværvidenskabelige indsigter. For at kunne gøre dette, har man brug for dét, Aristoteles kaldte 'fronesis', som beskrev den dyd og visdom, der styrker den praktiske dømmekraft, og som er forankret i erfaringsbaseret viden. Den erhverver man begribeligvis mere af med alderen.

Hvis det er rigtigt, som filosofen Hegel sagde, at "Minervas ugle kun flyver i skumringen" (overblik og indsigt opstår efter mange år eller ved epokers afslutning), så kan dette også bruges til at sætte ord på det paradoksale ved at stoppe bevillinger til

forskere ud fra et alderskriterium. Der er brug for forskning med overblik, og tilgange, der mestres med alderens indsigter.

Man kan naturligvis også blive for gammel. Enhver topper på et tidspunkt og må acceptere, at det ikke længere får fremad. Men kronologisk alder siger intet om, hvornår dette sker.